

BAAT als handvat in het sociale domein - het cliëntperspectief

Een invaliderende handicap levert belemmeringen op. Het bereiken van dezelfde levensomstandigheden als mensen zonder invaliderende handicap is een extra strijd. De mens zonder invaliderende handicaps is de allesbepalende maatstaf. Dit is in tegenspraak met een inclusieve samenleving.

De belemmeringen van mensen binnen het domein van de (O)GGz betreffen psychische aandoeningen, verslavingsproblemen, (psycho)sociale problemen en maatschappelijke problemen. Vaak gaat het op een combinatie van deze problemen. Dikwijls speelt er tevens een (ervaren van) slechte lichamelijke gezondheid en een marginale financiële situatie. Men krijgt dikwijls niet de zorg en ondersteuning die men nodig heeft, deels omdat de reguliere hulpverlening geen antwoord heeft op de gestelde vraag en deels omdat men zelf, om uiteenlopende redenen, de zorg mijdt. Het maakt dat men achterop raakt in de maatschappij.

Welke zorg, opvang en ondersteuning kunnen lokale overheden binnen het sociale domein aan zeer kwetsbare mensen minimaal bieden, zodat men dezelfde uitgangssituatie en kansen heeft als zelfredzame mensen en men volwaardig mee kan doen in de samenleving (zie [BAAT bij mensenrechten in het sociale domein](#)):

Beschikbaarheid van zorg, opvang en ondersteuning:

Noodzakelijk:

- Individuele begeleiding om thuis niet te verwaarlozen: *“Met mijn kleine baantje als postbezorger en de sollicitaties die ik per week moet doen, heb ik geen energie meer om mezelf en mijn huis te verzorgen.” “Er wordt van mij verwacht dat ik dingen zelf doe. Maar dat is nu precies mijn probleem. Zodra ik alleen thuis ben kom ik tot niets meer.”*
- Continuïteit van activiteiten om stagnatie van persoonlijke ontwikkeling en toename sociaal isolement te voorkomen: *“Wat moet ik als ik straks in het buurtcentrum niet door kan gaan met wat ik aan bezigheden en sociale contacten in het dagcentrum heb opgebouwd.”*
- Begeleiding bij de activiteiten: *“Tot wie moet ik me wenden als ik vastloop in mijn bezigheden?”*
- Veilige laagdrempelige opvang en ondersteuning voor mensen in acute psychische nood: *“De GGZ kan mij niet helpen. Waar kan ik terecht.”*
- Speciaal opgeleide maatjes voor begeleiding bij psychische crisis: *“Ik word alleen maar slechter door de hulpverlening. Er wordt niet geluisterd naar wat ik écht nodig heb.”*
- Veilige laagdrempelige opvang voor mensen in acute psychische nood: *“Het enige dat ik wens is een plek waar ik tot rust kan komen.”*

ZON Signaal

Aanvaardbaarheid van zorg, opvang en ondersteuning:

Zorg moet de medisch-ethische standaarden in acht nemen en cultureel aanvaardbaar zijn. Dat betekent respectvol omgaan met verschillen.

Noodzakelijk:

- Continuïteit in voorlichting en deskundigheidsbevordering voor professionals en voor vrijwilligers in het informele circuit over belemmeringen en uitdagingen waar de doelgroep mee te kampen heeft: *“Ik moet steeds eerst uitvoerig uitleggen waar ik tegenaan loop voordat er hulp wordt geboden. Alsof ik me moet verantwoorden.”*
- Divers aanbod van activiteiten rekening houdend met verschillende achtergronden van mensen uit de doelgroep: *“Het is toch niet zo moeilijk te begrijpen dat niet iedereen baat heeft bij het timmeren van vogelhuisjes.” “Ik wil graag bezig kunnen blijven met activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van mijn kwaliteiten. Daar heb ik wat aan voor als ik weer durf te solliciteren.”*

Aanpasbaarheid van zorg, opvang en ondersteuning:

Er komt een ‘nieuwe’ doelgroep in het sociale domein. Mensen met psychiatrische problematiek, psychosociale problemen verslavingsproblemen moeten in toenemende mate zelfstandig participeren en meedoen.

Noodzakelijk:

- Uitschakelen van bureaucratie rond de Participatiewet, die creatieve participatieoplossingen in de weg staat: *“Ik wil graag mijn maatschappelijke bijdrage leveren als vrijwilliger, maar laat me dat dan ook rustig doen zonder de druk van vijf verplichte sollicitaties per week.” “Ik moest bijna mijn stage in een andere stad afzeggen. Ik kon de reiskosten niet betalen, zeker niet toen ook nog eens de vrijwilligersvergoeding werd afgetrokken van mijn uitkering.”*
- Versoepeling wet- en regelgeving arbeidsongeschiktheid t.a.v. vrijwilligerswerk: *“Ik durf niet te gaan werken als reguliere vrijwilliger. Ik voel de druk van een herbeoordelingsgesprek bij het UWV.”*
- Toegang tot re-integratietrajecten voor patiënten die (nog) klinisch verblijven; *“Omdat ik nog ben opgenomen mag ik niet beginnen met re-integreren. Zo val ik straks in een gat.”*
- Faciliteren van psychische diversiteit op de werkvloer: *“Ik ben zo bang dat ik niet mee kan komen in een bedrijfscultuur met al zijn formele en informele gedragsregels.”*

ZON Signaal

Toegankelijkheid van zorg, opvang en ondersteuning:

Het afstemmen en ontsluiten van activiteiten voor mensen die aangewezen zijn op laagdrempelige, veilige en betaalbare activiteiten.

Noodzakelijk:

- Speciaal opgeleide maatjes voor toeleiding en begeleiding naar reguliere activiteiten voor mensen die te kampen hebben met angst voor stigmatisering: *“Ik ben zo bang dat mensen me afwijzen als ze horen dat ik een psychische aandoening heb.”*
- Destigmatiserende activiteiten in buurtcentra, in andere wijkvoorzieningen en rondom particuliere buurtinitiatieven van bewoners: *“Mij werd gevraagd te vertrekken, omdat ik gevaarlijk zou zijn.”*
- Betaalbaarheid van activiteiten: *“Een cursus bij het Volkshuis is voor mij te duur.”*
- Heldere communicatie en informatievoorziening: *“De brieven van de gemeente zijn niet te begrijpen.”*
- Peer-to-peer cliëntondersteuning, ervaringsgenotencontact: *“Het is zo fijn om in een sfeer van gelijkwaardigheid te werken aan mijn persoonlijke doelen.”*

Stichting ZON
Leiden, juni 2015